

Inleiding

Deze Pensioenblik geeft u informatie over:

- het jaarverslag 2017;
- de laatste ontwikkelingen in 2018.

Samenvatting van het jaarverslag

Aanpassing pensioenregeling

De pensioenregeling is in 2017 omgezet naar een Collective Defined Contribution (CDC)-regeling zonder vaste premie.

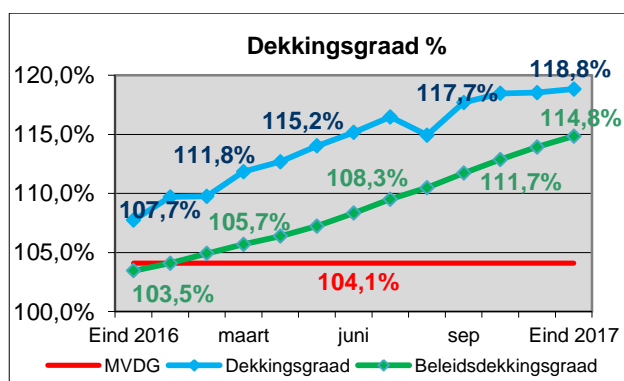
In vorige Pensioenblikken hebben wij u hier al uitvoerig over geïnformeerd. In de praktijk verandert er voor de deelnemers niet veel. Formeel is nu vastgelegd dat de jaarlijks vastgestelde premie de enige verplichting van Ardagh ten opzichte van TDV is. In de praktijk was dit al zo.

Verder is in 2017 het pensioenreglement grotendeels herschreven om de leesbaarheid te verbeteren. U kunt het pensioenreglement vinden op de website.

Financiële positie TDV in 2017

In 2017 steeg de dekkingsgraad van 107,7% naar 118,8%. De beleidsdekkingsgraad steeg van 103,5% naar 114,8%.

De verbetering is te danken aan het goede beleggingsresultaat. De beleidsdekkingsgraad is de graadmeter voor de financiële positie van het fonds. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraden over de voorgaande 12 maanden. Omdat deze per ultimo 2017 onder de vereiste dekkingsgraad (122,9%) lag, had TDV per eind 2017 een reservetekort.

Herstelplan

TDV komt naar verwachting tijdig uit herstel.

Indien een pensioenfonds een dekkings- en/of reservetekort heeft, moet bij De Nederlandsche Bank (DNB) een herstelplan ingediend worden. Het herstelplan moet aantonen dat het tekort binnen de wettelijke termijn van 10 jaar weggewerkt kan worden. Indien dit niet zo zou zijn, moeten pensioenen mogelijk verlaagd worden.

Per 31 maart 2017 is het herstelplan 2017 ingediend gebaseerd op de financiële positie per eind 2016. Per 31 maart 2018 is het herstelplan 2018 ingediend, gebaseerd op de financiële positie per eind 2017.

Uit beide herstelplannen komt naar voren dat de beleidsdekkingsgraad naar verwachting ruimschoots binnen de wettelijke termijn van 10 jaar boven de vereiste dekkingsgraad uitkomt. DNB heeft met beide herstelplannen ingestemd.

Gebruikte begrippen

Dekkingsgraad

De dekkingsgraad geeft aan hoe groot de **bezittingen** van het fonds zijn ten opzichte van alle pensioenbetalingen (dit zijn de **verplichtingen** van het fonds). Als de dekkingsgraad 100% bedraagt, heeft TDV precies genoeg middelen om alle toekomstige pensioenbetalingen te kunnen verrichten.

De **beleidsdekkingsgraad** is het gemiddelde van de maandelijkse dekkingsgraad over een periode van de laatste 12 maanden. De beleidsdekkingsgraad is maatgevend voor de financiële positie van het fonds.

$$\text{Dekkingsgraad} = \frac{\text{Bezittingen}}{\text{Verplichtingen}} \times 100\%$$

Dekkingstekort en reservetekort

Een pensioenfonds heeft een **dekkingstekort** indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de **Minimaal Vereiste Dekkingsgraad (MVDG)**. Bij TDV lag de MVDG per eind 2017 op 104,1%.

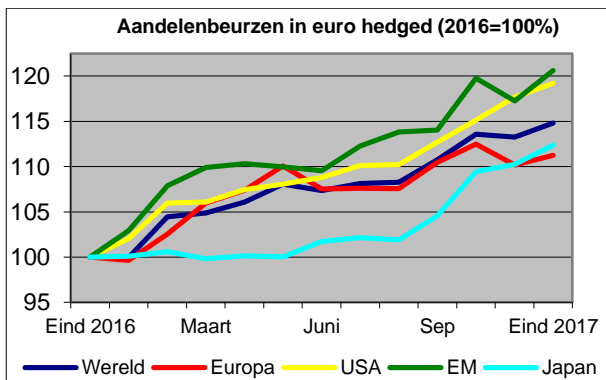
Een pensioenfonds heeft een **reservetekort** indien de beleidsdekkingsgraad lager is dan de **Vereiste Dekkingsgraad (VDG)**. Bij TDV lag de VDG per eind 2017 op 122,9%.

De MVDG en VDG kunnen per jaar verschillen.

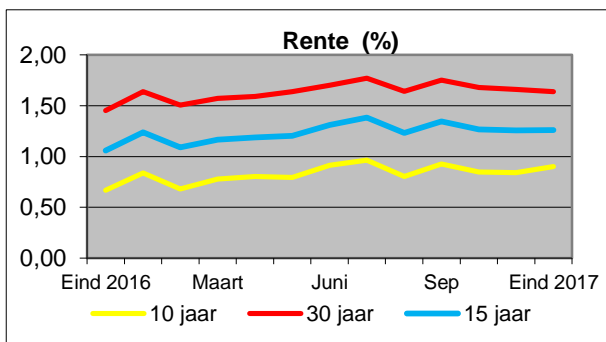
Beleggingen

Aandelen fors gestegen, de rente steeg licht.

De economische omstandigheden waren goed voor financiële markten. Aandelenbeurzen hebben het dan ook goed gedaan en zijn vrijwel het hele jaar door gestegen. Sporadisch was er een kleine terugval, die meestal veroorzaakt werd door politieke ontwikkelingen. In 2017 waren er enkele belangrijke Europese verkiezingen (Nederland, Frankrijk, Duitsland), waar populistische partijen een kans maakten om te winnen. Dit gebeurde uiteindelijk niet, wat gunstig was voor de markten. De best presterende markten waren die van de Verenigde Staten en de opkomende markten (EM).

Opmerkelijk genoeg waren de bewegingen van de kapitaalmarktrentes zeer bescheiden. Bij een aantrekkende economische groei en een weliswaar licht, maar wel oplopende inflatie zou een stijging van de rente verwacht mogen worden. Dit gebeurde echter niet tot nauwelijks. In Europa steeg de kapitaalmarktrente zeer beperkt, terwijl die in de VS zelfs licht daalde.

Beleggingsresultaten

TDV behaalde in 2017 een beleggingsresultaat van 8,7% (2016: 7,9%).

Door de lichte stijging van de rente werd op de renteafdekking (matching-portefeuille, MP) een negatief rendement van -1,5% (2016: 7,2%) behaald. De gewone portefeuille (return-portefeuille, RP) boekte een positief resultaat van 12,3% (2016: 5,9%). Aandelen behaalden het hoogste rendement (16,5%, 2016: 8,7%).

Performance 2017 in %

Categorie	Rendement 2017	Benchmark (norm)	Rendement norm 2017
MP	-1,5	40% verandering van TV	-1,1
RP	12,3	Benchmark RP	8,9
Overige beleggingen	7,3	1 jaars-rente	-0,2
TDV Aandelen	16,5	TDV Aandelen Benchmark	15,9
TDV Vastgoed	13,7	TDV Vastgoed Benchmark	11,1
Portefeuille	8,7	Strategische Benchmark	6,5

In opvolging van de in 2015 door sociale partners vastgestelde risicohouding, heeft TDV begin oktober 2016 een aanvraag voor het verhogen van het risico van het strategische beleggingsbeleid bij De Nederlandsche Bank (DNB) ingediend. Deze aanvraag is in juli 2017 door DNB goedgekeurd.

Op basis hiervan is het strategisch beleggingsbeleid licht aangepast door de aandelenweging met 5% (als percentage van de RP) te verhogen en de minimum renteafdekking met 5% te verlagen.

Het rendement van de portefeuille was hoger dan het rendement van de strategische normportefeuille (6,5%). Het rendement van de matching-portefeuille bleef licht achter bij de norm. Het rendement van de return-portefeuille was beduidend beter dan dat van de benchmark. Binnen de return-portefeuille deden alle onderdelen het beter dan de benchmark.

Toeslagen (indexatie)

In 2017 geen toeslagverlening (ook wel indexatie genoemd), maar per 1 januari 2018 wel.

Het toeslagbeleid is bij TDV voorwaardelijk. Dit betekent dat het bestuur jaarlijks besluit of en in hoeverre pensioenaanspraken en pensioenrechten worden aangepast.

Onder de huidige regelgeving is het niet toegestaan toeslagen toe te kennen indien de beleidsdekkingsgraad lager dan 110% is. Als gevolg hiervan zijn de pensioenaanspraken en pensioenrechten per 1 januari 2017 niet verhoogd.

Omdat de beleidsdekkingsgraad in 2017 boven de 110% is uitgestegen konden de pensioenaanspraken en pensioenrechten per 1 januari 2018 met 0,5% verhoogd worden. Het bestuur is verheugd dat TDV de pensioenen en pensioenaanspraken voor het eerst sinds 2014 weer kan verhogen. Weliswaar is dit nog geen volledige indexatie, maar het is wel een stap in de goede richting. In het kader van solidariteit heeft het bestuur besloten om deelnemers en pensioengerechtigden dezelfde verhoging toe te kennen. Bij de gedeeltelijke verhoging per 1 januari 2014 is dit ook gebeurd. Dat wil overigens niet zeggen dat dit in de toekomst ook zal gebeuren.

Over 2016 bedroeg de algemene loonstijging 3,38%, het uitgangspunt voor de toeslagverlening voor deelnemers per 1 januari 2017. Over 2017 bedroeg de algemene loonstijging 2,57%.

De prijsstijging in de maand juli 2016 ten opzichte van het vorige jaar, het uitgangspunt voor de toeslagverlening voor pensioengerechtigden en gewezen deelnemers per 1 januari 2017, bedroeg -0,24%. Per 1 juli 2017 bedroeg de prijsstijging 1,34%.

Uitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer in 2017 € 129 (2016: € 128).

De kosten van de uitvoering in 2017 liggen op een vergelijkbaar niveau als die in 2016, met uitzondering van de transactiekosten. Dat laatste komt doordat vanaf 2017 ook de transactiekosten die beleggingsfondsen maken bij mutaties in hun portefeuille worden meegenomen. Hierdoor zijn de transactiekosten gestegen en niet goed vergelijkbaar met die van 2016.

	Per deelnemer in euro per jaar	
	2017	2016
Pensioenuitvoeringskosten	129	128
	In % gemiddeld vermogen	
Vermogensbeheerkosten	0,42%	0,41%
Transactiekosten	0,16%	0,13%

Bestuur en Organisatie

Nieuwe voorzitters.

Vorig jaar hebben wij u al medegedeeld dat Woep Möller besloten had zijn voorzitterschap te beëindigen. Hij is opgevolgd door John Vissers.

Anton de Bekker was jarenlang voorzitter van de beleggingsadviescommissie. In 2017 heeft hij het voorzitterschap overgedragen aan Freddy Terpstra. Anton is wel lid gebleven van de beleggingsadviescommissie.

Daarnaast is Margriet Bankers tot het bestuur toegetreden als vertegenwoordiger van de werknemers.

Premie

Premie in 2017 28,9% (2016: 26,9%). Premie in 2018 stijgt naar 31,2%. Voor werknemers is de premie in 2018 iets lager dan in 2017.

TDV heeft voor de bepaling van de premie gekozen voor de methodiek van de 10-jaars gemiddelde rente, dat wil zeggen het gemiddelde van de rentetermijnstructuur over de voorafgaande 120 maanden. Door de daling van de rente in de afgelopen jaren, stijgt de premie (een lagere rente betekent een hogere premie). In principe wordt de premie voor de helft door de werkgever betaald en voor de helft door de werknemer. Hierbij geldt dat de werknemersbijdrage niet hoger zal zijn dan de bijdrage die werknemers bij het bedrijfstakpensioenfonds PME betalen. Als gevolg hiervan betaalden werknemers in 2017 gemiddeld ongeveer 11% van hun pensioengrondslag aan premie (38% van de totale premie).

In 2018 is de premie voor werknemers iets lager dan in 2017. De verhoging van de premie wordt dus volledig door de werkgever betaald. De werknemersbijdrage zakt hierdoor naar 34,5% van de totale premie.

In de Pensioenblik van februari 2018 is uitgebreid ingegaan op de premie over 2018.

Ontwikkelingen in 2018

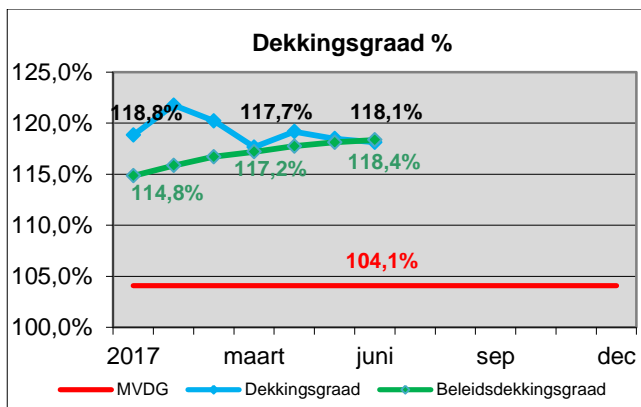
AOW

Per 1 april verhoging AOW-leeftijd naar 66 jaar.

Per 1 april is de AOW-leeftijd verhoogd van 65 jaar en 9 maanden naar 66 jaar. Meer informatie kunt u vinden op www.svb.nl.

Financiële positie in 2018

In het eerste halfjaar van 2018 is de dekkingsgraad niet veel veranderd. De beleidsdekkingsgraad steeg van 114,8% naar 118,4%.

Aandelenmarkten zijn de eerste helft van het jaar op vrijwel hetzelfde niveau geëindigd als die aan het begin van het jaar. De rente is heel licht gedaald.

Als gevolg hiervan ligt de dekkingsgraad op vrijwel hetzelfde niveau als aan het einde van vorig jaar, 118,1% t.o.v. 118,8% eind 2017. De beleidsdekkingsgraad steeg wel, omdat dit een gemiddelde van de afgelopen 12 maanden is.

Bestuur en Organisatie 2018

Nieuwe bestuurder en nieuwe medewerker.

Jos Bessens is tot het bestuur toegetreden als vertegenwoordiger van de werkgever. Jos is o.a. verantwoordelijk voor het personeelsbeleid bij de Ardagh Group (Metal) in Nederland en Denemarken.

Per 1 februari 2018 heeft de heer Arjan Wallinga na een dienstverband van ruim 14 jaar TDV verlaten. Voor velen van u was Arjan het belangrijkste aanspreekpunt bij TDV. Arjan is opgevolgd door Petra Wallin. Petra werkte voorheen bij Achmea en is al meer dan 25 jaar werkzaam in de pensioensector.

Privacy

Op 24 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) in werking getreden.

TDV vindt de bescherming van de gegevens van zijn deelnemers uitermate belangrijk. Wij gebruiken uw gegevens alleen om u op een juiste en zorgvuldige manier te informeren over pensioenzaken en daar direct mee samenhangende onderwerpen.

Om de pensioenovereenkomst voor u uit te kunnen voeren, hebben we gegevens van u nodig. Persoonlijke gegevens, bijvoorbeeld waar u woont en of u samenwoont, hoeveel salaris u krijgt en wat uw rekeningnummer is. Deze gegevens krijgen we van u, maar ook van de werkgever, het UWV (als u arbeidsongeschikt bent) of van uw gemeente. Wij behandelen uw persoonlijke informatie vertrouwelijk en zorgvuldig. Uw gegevens worden door ons op een passende wijze beveiligd tegen diefstal, verlies of ander onrechtmatig gebruik dat van deze gegevens zou kunnen worden gemaakt. Wij hebben de nodige technische en organisatorische maatregelen getroffen om te voorkomen dat uw persoonsgegevens verloren raken, gestolen worden of door onbevoegde personen binnen en buiten TDV worden bekeken.

Het verzamelen, bewaren en gebruiken van gegevens noemen we in één woord: verwerken. Dit doen wij in overeenstemming met de wet, de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Hoe wij dit doen, staat beschreven in onze Privacy verklaring. Deze kunt u vinden op de website. In deze verklaring wordt onder andere uitgelegd:

- Van wie wij persoonsgegevens verwerken.
- Welke persoonsgegevens wij van u verwerken.
- Waarvoor wij uw persoonsgegevens verwerken.
- Wat u moet doen indien u wil weten welke persoonsgegevens wij van u hebben.
- Aan wie wij persoonsgegevens verstrekken.
- Wat uw rechten zijn.

Actuele informatie

Actuele informatie over de financiële situatie van TDV kunt u vinden op www.sptdv.nl.

Daarnaast is Pensioenfonds TDV bereikbaar van maandag t/m vrijdag van 8.30 tot 17.00 op telefoonnummer 0570 - 682116 of per e-mail via pensioenen@sptdv.nl.

Meerjarenoverzicht

		2017	2016	2015	2014	2013
Aantal verzekerden per 31 december						
Deelnemers		936	961	970	996	1.032
Gewezen deelnemers		1.738	1.774	1.827	1.887	1.946
Pensioengerechtigden		2.797	2.899	2.960	3.055	3.147
		5.471	5.634	5.757	5.938	6.125
Pensioenen (x € 1.000)						
Premies en koopsommen		9.688	8.377	6.942	6.721	8.050
Gedempte premie		7.281	6.221	5.677	4.656	4.922
Pensioenuitkeringen		18.653	18.902	19.008	19.823	19.769
Pensioenvermogen ¹⁾		547.224	513.654	486.997	493.844	441.043
Technische voorzieningen ²⁾		460.523	477.083	452.597	441.659	388.924
Eigen Vermogen		86.701	36.571	34.400	52.185	52.119
Dekkingsgraad		118,8%	107,7%	107,6%	111,8%	113,4%
Vereiste dekkingsgraad		122,9%	122,9%	123,0%	115,8%	116,2%
Beleidsdekkingsgraad		114,8%	103,5%	110,0%	113,5%	
Beleggingen (x € 1.000)						
Belegd vermogen		542.698	507.935	484.209	492.085	438.750
Beleggingsopbrengsten						
- Direct		27.918	15.158	14.808	12.563	23.166
- Indirect		16.878	24.478	-7.355	54.844	3.336
Totaal beleggingsresultaat		8,7%	7,9%	1,2%	15,4%	6,0%
Vermogensbeheerkosten (% vermogen)		0,42%	0,41%	0,39%	0,41%	0,47%
	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Pensioenuitvoeringsgegevens (x € 1)						
Salarisgrens	105.075	103.317	101.519	100.000		
Franchise	13.344	13.753	13.753	13.753	13.753	15.137
Pensioenpremie (% van pensioengrondslag)	31,2%	28,9%	26,9%	23,8%	25,6%	32,7%
Toeslagen per 1 januari						
- Deelnemers	0,5%	0,00%	0,00%	0,00%	1,25%	0,0%
- Gewezen deelnemers	0,5%	0,00%	0,00%	0,00%	1,25%	0,0%
- Pensioengerechtigden	0,5%	0,00%	0,00%	0,00%	1,25%	0,0%
Pensioenuitvoeringskosten per deelnemer		129	128	157	145	105

1) Pensioenvermogen is het totaal aan activa minus de schulden.

2) De technische voorzieningen zijn inclusief de voorziening voor de regeling Sociaal Plan en de voorziening voor herverzekerde rechten en zijn gebaseerd op de nominale marktrente per 31 december van het betreffende jaar.